

NEUVOSTON PÄÄTÖS (YUTP) 2023/387,**annettu 20 päivänä helmikuuta 2023,****laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemisesta kyseisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten ja laittomien siirtojen riskin pienentämiseksi ("iTrace V")**

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 28 artiklan 1 kohdan ja 31 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Vuonna 2016 hyväksytyssä EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisessa globaalistrategiassa, jäljempänä 'EU:n globaalistrategia', painotetaan, että unioni edistää rauhaa ja takaa kansalaistensa ja alueensa turvallisuuden sekä lisää panostustaan kollektiiviseen turvallisuuteen. Se myös tukee voimakkaasti monenvälisten aseriisunta-, asensulku- ja asevalvontasopimusten ja -järjestelyjen täysimääräistä soveltamista ja täytäntöönpanoa ja toteaa, että Euroopan turvallisuus riippuu sisäisten ja ulkoisten uhkien ja haasteiden paremmasta ja yhteisestä arvioinnista, mikä edellyttää "rajat ylittävää aseiden jäljittämistä".
- (2) Laittomien ampuma-aseiden, pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden vastaisessa EU:n strategiassa "Aseiden turvaaminen, kansalaisten suojeleminen", jäljempänä 'EU:n pienasestrategia', joka hyväksyttiin 19 päivänä marraskuuta 2018, korostetaan, että laittomat ampuma-aseet, pienaseet ja kevyet aseet aiheuttavat edelleen epävakautta ja väkivaltaa unionissa, sen välittömässä läheisyydessä ja muualla maailmassa. EU:n pienasestrategiassa vahvistetaan unionin toimintakehys kyseisiin haasteisiin vastaamiseksi ja sitoudutaan tukemaan tutkimustoimia, joissa tarkastellaan konfliktialueilla käytettävien laittomien pienaseiden ja kevyiden aseiden alkuperää, esimerkiksi Conflict Armament Research -järjestön iTrace-hanketta.
- (3) Tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen ja hallitsematon leviäminen lisäävät turvattomuutta Euroopassa ja sen naapurustossa sekä monilla muilla maailman alueilla pahentaen konflikteja ja vaarantaen konfliktin jälkeisen rauhanrakentamisen ja uhkaavat siten vakavasti rauhaa ja turvallisuutta Euroopassa.
- (4) EU:n pienasestrategiassa vahvistetaan, että unioni tukee asevientikieltoja seuraavien YK:n paneelien työtä ja että se pohtii tapoja parantaa paneelien tekemien tarkoituksenvastaisia siirtoja, laittomia ampuma-aseita sekä pienaseita ja kevyitä aseita koskevien havaintojen käyttömahdollisuuksia asevientivalvonnassa.
- (5) Pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevassa Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelmassa, jäljempänä 'YK:n toimintaohjelma', joka hyväksyttiin 20 päivänä heinäkuuta 2001, kaikki YK:n jäsenvaltiot sitoutuivat ehkäisemään pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa tai niiden tarkoituksenvastaisia siirtoja luvattomille vastaanottajille ja erityisesti ottamaan venttilupahakemuksia arvioidessaan huomioon riskin siitä, että pienaseita ja kevyitä aseita siirretään tarkoituksenvastaisesti laittomille markkinoille.
- (6) Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokous hyväksyi 8 päivänä joulukuuta 2005 kansainvälisen välineen, jonka avulla valtiot voivat tunnistaa ja jäljittää nopeasti ja luotettavasti laittomat pienaseet ja kevyet aseet.
- (7) YK:n toimintaohjelman kolmannessa tarkistuskonferenssissa vuonna 2018 kaikki YK:n jäsenvaltiot vahvistivat sitoumuksensa kannustaa valtioita, kun ne jäljittävät laittomia pienaseita ja kevyitä aseita, myös konfliktitilanteissa ja niiden jälkeisissä tilanteissa löydettyjä aseita, konsultoimaan rekistereitä valtiossa, josta pienase tai kevyt ase löydettiin, ja/tai kuulemaan kyseisen aseiden valmistusvaltiota. Lisäksi YK:n toimintaohjelman täytäntöönpanoa käsittelevän valtioiden kahdeksannen kaksivuotiskokouksen loppuraportissa 2022 todetaan, että on tärkeää kehittää tai ottaa käyttöön tiukat kansalliset sääntelykehikset pienaseiden ja kevyiden aseiden merkitsemistä, kirjaamista ja jäljittämistä varten kansainvälisen jäljittämistä välineen mukaisesti, jotta pienaseiden ja kevyiden aseiden tarkoituksenvastaiset siirrot ja laittomat kansainväliset siirrot luvattomille vastaanottajille estetään ja torjutaan.

- (8) Asekauppasopimus tuli voimaan 24 päivänä joulukuuta 2014. Asekauppasopimuksen tavoitteena on ottaa käyttöön mahdollisimman tiukat yhteiset kansainväliset normit tavanomaisten aseiden kansainvälisen kaupan sääntelemiseksi tai sääntelyn parantamiseksi, tavanomaisten aseiden laittoman kaupan estämiseksi ja poistamiseksi ja kyseisten aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen estämiseksi. Unionin olisi tuettava kaikkia YK:n jäsenvaltioita aseiden siirron valvonnan tehokkaassa täytäntöönpanossa, jotta varmistetaan, että asekauppasopimus on mahdollisimman tehokas erityisesti sen 11 artiklan täytäntöönpanon osalta.
- (9) Unioni on aiemmin tukenut iTrace-järjestelmää neuvoston päätöksillä 2013/698/YUTP⁽¹⁾, (YUTP) 2015/1908⁽²⁾, (YUTP) 2017/2283⁽³⁾ ja (YUTP) 2019/2191⁽⁴⁾ (iTrace I, II, III ja IV) ja haluaa tukea tämän laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän viidettä vaihetta (iTrace V) Euroopan kollektiivisen turvallisuuden edistämiseksi, kuten EU:n globaalistrategiassa edellytetään,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. EU:n globaalistrategian, neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP⁽⁵⁾, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston päätöksellä (YUTP) 2019/1560⁽⁶⁾, ja vuoden 2018 EU:n pienasestrategian panemiseksi täytäntöön sekä rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi unionin tukemilla hanketoimilla on seuraavat erityiset tavoitteet:

- pidetään jatkuvasti yllä helpokäyttöistä maailmanlaajuisista konfliktialueilla todettujen tarkoituksenvastaisesti siirrettyjen tai laittomasti kaupattujen tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tiedonhallinta-järjestelmää, jäljempänä 'iTrace-järjestelmä', jotta poliittiset päättäjät, tavanomaisten aseiden valvonnan alan asiantuntijat ja tavanomaisten aseiden vientiä valvovat viranomaiset saavat käyttöönsä tarkoituksenmukaista tietoa voidakseen kehittää tehokkaita näyttöön perustuvia strategioita ja hankkeita tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman leviämisen torjumiseksi;
- tarjotaan koulutusta ja mentorointia konfliktien koettelemien valtioiden kansallisille viranomaisille laittomien tavanomaisten aseiden kestävänsä kansallisen tunnistamis- ja jäljittämisvoimavaran kehittämiseksi, kestävänsä yhteistyön toteuttamiseksi iTrace-hankkeen kanssa, fyysisen turvallisuuden ja varastojen hallinnan prioriteettien määrittämiseksi paremmin, asevalvontaa ja lainvalvontaa koskevien kansallisten avustustarpeiden ilmaisemiseksi selvemmin, etenkin unionin rahoittamat aloitteet kuten Interpolin laittomien aseiden rekisteröinnin ja jäljityksen hallintajärjestelmä (iARMS) ja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) toimet, ja vuoropuhelun lujittamiseksi EU:n operaatioiden ja aloitteiden kanssa;
- lisätään konfliktialueilla laittomasti liikkuviin tavanomaisiin aseisiin ja niissä käytettäviin ampumatarvikkeisiin liittyvien kenttätutkimusten järjestämistä ja kestoja iTrace-tietojen tuottamiseksi jäsenvaltioiden ja unionin edustustojen esittämien selkeiden pyyntöjen mukaisesti;
- tuetaan räätälöidysti jäsenvaltioiden asevientä valvovia viranomaisia ja asevalvonnan alan poliittisia päättäjiä, mukaan lukien iTrace-hankkeen henkilöstön toistuvat neuvontakäynnit jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin, ympärivuorokautinen tukipalvelu kiireellisten neuvojen antamiseksi riskiarvioinneista ja tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista koskevista strategioista, turvallisten työpöytä- ja mobiilikäyttöön soveltuvien tulostausovellusten ylläpito, jotta voidaan antaa välittömästi ilmoitus viennin jälkeisestä tarkoituksenvastaisesta siirrosta sekä iTrace-hankkeen henkilöstön jäsenvaltioille pyynnöstä suorittama toimituksen jälkeinen todentaminen;

(1) Neuvoston päätös 2013/698/YUTP, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, laittomia pienaseita ja kevyitä aseita sekä muita laittomia tavanomaisia aseita ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemiseksi niiden laittoman kaupan riskin pienentämiseksi (EUVL L 320, 30.11.2013, s. 34).

(2) Neuvoston päätös (YUTP) 2015/1908, annettu 22 päivänä lokakuuta 2015, laittomia pienaseita ja kevyitä aseita sekä muita laittomia tavanomaisia aseita ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemisesta niiden laittoman kaupan riskin pienentämiseksi ("iTrace II") (EUVL L 278, 23.10.2015, s. 15).

(3) Neuvoston päätös (YUTP) 2017/2283, annettu 11 päivänä joulukuuta 2017, laittomia pienaseita ja kevyitä aseita sekä muita laittomia tavanomaisia aseita ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemisesta niiden laittoman kaupan riskin pienentämiseksi ("iTrace III") (EUVL L 328, 12.12.2017, s. 20).

(4) Neuvoston päätös (YUTP) 2019/2191, annettu 19 päivänä joulukuuta 2019, laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemisesta kyseisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten ja laittomien siirtojen riskin pienentämiseksi ("iTrace IV") (EUVL L 330, 20.12.2019, s. 53).

(5) Neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP, vahvistettu 8 päivänä joulukuuta 2008, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä (EUVL L 335, 13.12.2008, s. 99).

(6) Neuvoston päätös (YUTP) 2019/1560, annettu 16 päivänä syyskuuta 2019, sotilasteknologian ja puolustustarvikkeiden viennin valvontaa koskevien yhteisten sääntöjen määrittämisestä vahvistetun yhteisen kannan 2008/944/YUTP muuttamisesta (EUVL L 239, 17.9.2019, s. 16).

- lisätään tietoisuutta tiedottamalla hankkeen tuloksista, tiedotetaan iTrace-järjestelmän tarkoituksesta ja käytettävissä olevista toiminnoista kansainvälisille ja kansallisille poliittisille päättäjille, tavanomaisten aseiden valvonnan alan asiantuntijoille ja aseiden vientilupia myöntäville viranomaisille sekä parannetaan kansainvälisiä valmiuksia seurata tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden sekä niihin liittyvän materiaalin laitonta leviämistä, tukea poliittisia päättäjiä kansainvälisen avunannon ja yhteistyön painopistealojen määrittämisessä sekä vähentää tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen riskiä;
  - asetetaan saataville kenttätutkimusten tuottamien tietojen pohjalta laadittuja ja iTrace-järjestelmän kautta esitettyjä, keskeisiä poliittisia kysymyksiä koskevia raportteja erityisistä osa-alueista, jotka olisi syytä ottaa huomioon kansainvälisesti, mukaan lukien tärkeimmät tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan muodot ja laittomasti kaupattujen tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden sekä niihin liittyvän materiaalin alueellinen jakautuminen; ja
  - jäljitetään jatkuvasti tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita yhteistyössä jäsenvaltioiden ja EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa, sillä se on tehokkain keino havaita ja todentaa mahdollisimman kattavasti mekanismit, joiden avulla tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita siirretään tarkoituksenvastaisesti luvattomille käyttäjille; jäljittämistä täydennetään jatkotutkimuksilla, joissa keskitytään laittomien tavanomaisten aseiden siirtojen taustalla olevien inhimillisten, taloudellisten ja logististen verkostojen tunnistamiseen.
2. Yksityiskohtainen hankekuvaus esitetään tämän päätöksen liitteessä.

2 artikla

1. Unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja, jäljempänä 'korkea edustaja', vastaa tämän päätöksen täytäntöönpanosta.
2. Edellä 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen teknisestä täytäntöönpanosta vastaa Conflict Armament Research Ltd., jäljempänä 'CAR'.
3. CAR suorittaa tehtävänsä korkean edustajan alaisuudessa. Tätä varten korkea edustaja sopii tarvittavista järjestelyistä CAR:n kanssa.

3 artikla

1. Rahoitusohje 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen toteuttamiseksi on 6 200 000 euroa. Koko hankkeen arvioitu kokonaisbudjetti on 8 806 101,20 euroa, mikä annetaan CAR:n ja Saksan liittotasavallan ulkoministeriön yhteisrahoituksena.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistetulla määrällä rahoitettavia menoja hallinnoidaan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien menettelyjen ja sääntöjen mukaisesti.
3. Komissio valvoo 1 kohdassa tarkoitetun rahoitusohjeen asianmukaista hallinnointia. Se tekee tätä varten CAR:n kanssa tarvittavan sopimuksen. Kyseisessä sopimuksessa määrätään, että CAR:n on varmistettava unionin rahoitusosuudelle sen määrää vastaava näkyvyys.
4. Komissio pyrkii tekemään 3 kohdassa tarkoitetun sopimuksen mahdollisimman pian tämän päätöksen voimaantulon jälkeen. Se ilmoittaa neuvostolle kyseisessä prosessissa mahdollisesti ilmenevistä vaikeuksista ja kyseisen sopimuksen tekopäivän.

4 artikla

1. Korkea edustaja raportoi neuvostolle tämän päätöksen täytäntöönpanosta CAR:n säännöllisesti neljännesvuosittain laatimien kirjallisten raporttien perusteella. Kyseiset raportit ovat perustana neuvoston suorittamalle arvioinnille. Ulkopuolinen taho suorittaa hankkeen vaikutusten arvioinnin neuvoston avustamiseksi sen arvioidessa tämän päätöksen tuloksia.
2. Komissio raportoi 1 artiklassa tarkoitetun hankkeen rahoitusnäkökohdista.

5 artikla

1. Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.
2. Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 36 kuukauden kuluttua päivästä, jona 3 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sopimus tehdään. Sen voimassaolo päättyy kuitenkin kuuden kuukauden kuluttua sen voimaantulosta, jos sopimusta ei ole kyseisen ajanjakson kuluessa tehty.

Tehty Brysselissä 20 päivänä helmikuuta 2023.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
J. BORRELL FONTELLES

LIITE

HANKEASIAKIRJA

Toiminta laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemiseksi kyseisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten ja laittomien siirtojen riskin pienentämiseksi

("iTrace V")

iTrace – Tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskeva maailmanlaajuinen raportointijärjestelmä**1. YUTP-tuen tausta ja perustelut**

- 1.1 Tämä päätös perustuu peräkkäisiin neuvoston päätöksiin, joiden tarkoituksena on torjua tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan epävakaavia vaikutuksia konfliktialueilla, erityisesti päätöksiin 2013/698/YUTP, (YUTP) 2015/1908, (YUTP) 2017/2283 ja (YUTP) 2019/2191, joilla luodaan tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskeva maailmanlaajuinen raportointijärjestelmä (iTrace-järjestelmä) ja tehostetaan sitä.

Tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton leviäminen on merkittävä valtioiden vakautta heikentävä ja konflikteja pahentava tekijä, joka uhkaa vakavasti rauhaa ja turvallisuutta. Kuten EU:n pienasestrategiassa todetaan, laittomat ampuma-aseet, pienaseet ja kevyet aseet aiheuttavat edelleen epävakaavia vaikutuksia konfliktialueilla, sen välittömässä läheisyydessä ja muualla maailmassa. Laittomat pienaseet lietsovat maailmanlaajuisia terrorismia ja konflikteja ja haittaavat unionin kehitysyhteistyötä ja kriisinhallintaa, humanitaarisia toimia ja vakautusyrityksiä osissa unionin naapurialueita ja Afrikkaa. Unionin sisällä laittomilla ampuma-aseilla on selvä vaikutus sisäiseen turvallisuuteen lisäämällä järjestäytynyttä rikollisuutta ja antamalla terroristeille välineet tehdä iskuja Euroopan maaperällä. Afganistanissa, Irakissa, Jemenissä, Libyassa, Maghrebmaissa, Syyriassa ja Ukrainassa toteutetusta iTrace-hankkeesta saadut tuoreet tulokset sekä muut konfliktit unionin ulkorajojen lähellä vahvistavat EU:n pienasestrategian väitteet.

Päätöksen (YUTP) 2019/2191 mukaisesti toteutetuilla toimilla on vakiinnutettu iTrace-järjestelmän asema konflikteissa käytettäviä aseita koskevana maailmanlaajuisena seuranta-aloitteena. iTrace-hanketta on toteutettu yli 40:ssä konfliktien kohtelemassa valtiossa, muun muassa Afrikassa, Lähi-idässä, Keski-Aasiassa sekä Etelä- ja Itä-Aasiassa ja sillä on luotu maailman suurin julkinen tietorekisteri tarkoituksenvastaisesti siirrettyistä tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista, jolla tuetaan valtioita tarkoituksenvastaisten siirtojen havaitsemisessa ja niihin puuttumisessa yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu) perusteessa 7 ja asekauppa-sopimuksen 11 artiklassa määriteltyjen sitoumusten mukaisesti. iTrace-järjestelmä antaa tarkkoja raportteja aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisista siirroista sellaisille aseistetuille kapinallis- ja terroristijoukoille, jotka ovat uhka unionin turvallisuudelle, mukaan lukien Islamilaisen Maghrebien al-Qaida ja Daesh/Islamilainen valtio, ja varoittaa luottamuksellisesti ja nopeasti jäsenvaltioiden vientivalvontaviranomaisia riskeistä, jotka liittyvät viennin jälkeisiin tarkoituksenvastaisiin siirtoihin; se antaa konfliktialueilla sijaitseville EU:n edustustoille ja jäsenvaltioiden diplomaattisille edustustoille reaaliaikaista kriittistä tietoa aseiden laittomasta kaupasta ja konfliktin dynamiikasta. Se lisää tietoisuutta asevalvonnasta ja aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista koskevista toimenpiteistä hyödyntämällä tasapuolista ja vastuullista globaalia mediaa.

- 1.2 Jäsenvaltiot pyytävät kuitenkin jatkuvasti iTrace-hanketta järjestämään aseiden vientilupia myöntäville kansallisille viranomaisille suoria henkilökohtaisia tilanneselvityksiä (mukaan lukien tiheät käynnit pääkaupungeissa erityisesti covid-19-pandemian johdosta asetettujen matkustusrajoitusten lieventämisen jälkeen) ja tarjoamaan enemmän erilaisia resursseja kahdenvälisesti jäsenvaltioiden asevientivalvonnan alan poliittisille päättäjille.

Tämän päätöksen tarkoituksena on näin ollen jatkaa ja tehostaa päätöksen (YUTP) 2019/2191 nojalla toteutetun hankkeen työtä antamalla edelleen unionin poliittisille päättäjille, asevalvonnan asiantuntijoille ja aseviennin valvontaviranomaisille järjestelmällisesti koottua merkityksellistä tietoa, jonka tuella ne pystyvät laatimaan tehokkaita, näyttöön perustuvia strategioita tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja ja laitonta leviämistä vastaan kansainvälisen ja alueellisen turvallisuuden parantamiseksi. Näin ollen päätös auttaa niitä edelleen yhdistämään menestyksekkäs reaktiivinen strategia asianmukaisiin ehkäiseviin toimiin, jotka kohdistuvat laittomaan tarjontaan ja kysyntään, ja varmistamaan tehokas tavanomaisten aseiden valvonta kolmansissa maissa.

- 1.3 Tässä päätöksessä säädetään julkisesti saatavilla olevan aseita koskevan maailmanlaajuisen iTrace-raportointijärjestelmän jatkuvasta ylläpidosta ja edelleen kehittämisestä. Päätöksessä (YUTP) 2019/2191 lueteltuja hankkeita vahvistetaan seuraavasti: 1) lisätään niiden tiedonkeruukäyntien järjestämistiheyttä ja kestoja, jotka koskevat tavanomaisten aseiden laitonta toimittamista konfliktialueille; 2) tarjotaan jäsenvaltioille räätälöityjä tukipaketteja, joihin sisältyy suora neuvonta, räätälöidyt tiedot ja tuotokset, ympärivuorokautinen tukipalvelu ja toimituksen jälkeinen todentaminen; ja 3) tarjotaan koulutusta ja mentorointia konfliktien koettelemien valtioiden kansallisille viranomaisille niiden lainkäyttöalueelta löydettyjen tai siellä takavarikoitujen laittomien tavanomaisten aseiden jäljittämiseksi, aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjuntavalmiuksien parantamiseksi, mukaan lukien jäljittämisvalmiudet kansainvälisen jäljittämismälinen puitteissa, aseiden hallinnonin tehostamiseksi muun muassa rekisteröinnin avulla ja iTrace-tietojen keräämisen lisäämiseksi.

2. Yleiset tavoitteet

Jäljempänä esitetty toiminta tukee edelleen kansainvälistä yhteisöä tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan epävakauttaviin vaikutusten torjunnassa. Sen tarkoituksena on antaa jatkossakin poliittisille päättäjille, asevalvonnan asiantuntijoille ja aseviennin valvontaviranomaisille merkityksellistä tietoa, jonka tuella ne pystyvät laatimaan tehokkaita, näyttöön perustuvia strategioita tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja ja laitonta leviämistä vastaan kansainvälisen ja alueellisen turvallisuuden parantamiseksi. Toiminnan tarkoituksena on erityisesti

- a) antaa konkreettisia tietoja tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisista siirroista ja laittomasta kaupasta neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu), asekauppasopimuksen, pienaseiden ja kevyiden aseiden laitonta kauppaa koskevan YK:n toimintaohjelman ja kansainvälisen jäljittämismälinen tehokkaan täytäntöönpanon tukemiseksi;
- b) tarjota jäsenvaltioille räätälöityä tukea tarkoituksenvastaisten siirtojen riskin arvioinnissa ja lieventämisessä;
- c) paljastaa reitit ja tahot, jotka liittyvät tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisiin siirtoihin konfliktialueille tai kansainvälisille terroristijärjestöille, ja tuottaa kansallisten oikeudellisten menettelyjen tueksi todistusaineistoa laittomaan kauppaan osallisina olevista ryhmistä ja yksilöistä;
- d) tehostaa asiaankuuluvien YK:n elinten, operaatioiden ja muiden kansainvälisten järjestöjen välistä yhteistyötä tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden jäljittämisen alalla ja tiedon tuottamiseksi suoraan olemassa olevien seurantajärjestelyjen tueksi, mukaan lukien Interpolin laittomien aseiden rekisteröinnin ja jäljityksen hallintajärjestelmä (iARMS) ja Europol, joka on tehnyt CAR:n kanssa tiedonvaihtoa koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan vuonna 2019;
- e) tuottaa merkityksellistä tietoa, jonka avulla voidaan määrittää kansainvälisen ja alueellisen yhteistyön ja avunannon painopistealoja tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan tehokasta torjuntaa varten; tähän kuuluu varastojen turvallisuuteen ja/tai rajaturvallisuuteen liittyvien hankkeiden rahoitus;
- f) tarjota järjestely, jolla tuetaan asekauppasopimuksen täytäntöönpanon seuranta, erityisesti jotta havaittaisiin tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaiset siirrot ja autettaisiin hallituksia arvioimaan tarkoituksenvastaisten siirtojen riskiä ennen tavanomaisten aseiden vientiä, varsinkin riskiä tarkoituksenvastaisiin siirtoihin vastaanotattamaan sisällä tai jälleenvientiin epäsuotavissa olosuhteissa; ja
- g) vastauksena unionin turvallisuuteen kohdistuviin kehittyviin uhkiiin parantaa CAR:n valmiuksia dokumentoida, jäljittää ja analysoida puolustustarvikkeiden komponenttien alkuperäketjuja ja raportoida havainnoista jäsenvaltioille ja EU:n toimielimille ja virastoille.

3. Hankkeen pitkän aikavälin kestävyys ja tulokset

Toiminta tarjoaa kestävä kehyksen tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman leviämisen jatkuvalle seurannalle. Sen odotetaan lisäävän huomattavasti nykyistä aseisiin liittyvää tietoa ja tukevan merkittävästi tehokkaiden toimintapolitiikkojen, myös pakotejärjestelmien, kohdennettua kehittämistä tavanomaisten aseiden valvonnan ja aseviennin valvonnan aloilla. Hankkeen tarkoituksena on erityisesti

- a) tallentaa lisää tietoja iTrace-tiedonhallintajärjestelmään, joka varmistaa laittomia tavanomaisia aseita koskevan tiedon pitkän aikavälin keruun ja analysoinnin;

- b) antaa poliittisille päättäjille ja asiantuntijoille tavanomaisten aseiden valvonnan alalla väline, jonka avulla voidaan määrittellä entistä tehokkaampia avunannon ja yhteistyön strategioita ja painopistealoja, esimerkiksi määrittelemällä osa-alueellisia tai alueellisia yhteistyö-, koordinointi- ja tiedonjakojärjestelyjä, joita on tarpeen perustaa tai tehostaa, ja kartoittamalla kansallisten varastojen turvallisuuspuutteita, varastonhallinnan puutteita, laittomia siirtoreittejä, pakotteiden kiertämistä, rajavalvonnan heikkouksia ja puutteita lainvalvonnan valmiuksissa;
- c) tarjota sisäänrakennettua joustavuutta, jonka avulla voidaan tuottaa toimintapoliittisesti merkityksellistä tietoa nopeasti muuttuvista poliittisista vaatimuksista riippumatta;
- d) lisätä huomattavasti kansainvälisten aseurannan alan järjestöjen ja henkilöiden työn tehokkuutta tarjoamalla käyttöön toiminta-alaltaan jatkuvasti laajeneva tiedonjakojärjestelmä sekä teknistä apua ja valmiuksien kehittämisapua; ja
- e) luoda konfliktien koettelemissä valtioihin kestävä kansalliset valmiudet tunnistaa ja jäljittää laittomia tavanomaisia aseita sekä kyky osallistua tiiviimmin kansainvälisiin asevalvonta- ja lainvalvontaprosesseihin.

4. Toiminnan kuvaus

4.1 Hanke 1: Teknisten valmiuksien kehittäminen aseiden tunnistamisessa ja jäljittämisessä

4.1.1 Hankkeen tavoite

iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmat tarjoavat konfliktien koettelemien valtioiden kansallisille viranomaisille menetelmät ja taidot tunnistaa itse tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisia siirtoja ja puuttua niihin. Koulutuksella pyritään parantamaan usein olemattomia valmiuksia tunnistaa ja jäljittää laittomia tavanomaisia aseita, kun taas mentoroinnin avulla iTrace-hankkeen henkilöstö voi kartoittaa kriittisiä puutteita valmiuksissa reaaliajassa ja räätälöidä välittömästi ratkaisuja niihin. Lisäksi iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmat lujittavat suhteita iTrace-hankkeen ja kansallisten viranomaisten välillä, jolloin kenttätutkimusryhmät pääsevät läheisemmin tarkastelemaan takavarikoituja ja talteen otettuja tavanomaisia aseita, mikä parantaa kaikenlaisten iTrace-tietojen keruuta, analysointia ja raportointia.

4.1.2 Hyöty EU:n asevalvonta-aloitteiden kannalta

iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmillä vastataan EU:n pienasestrategiassa esitettyihin toimiin, joilla pyritään tukemaan ”kansallisia valmiuksia konfliktialueilla laittomien pienaseiden, kevyiden aseiden ja ampumatarvikkeiden alkuperän jäljittämiseksi”, ja edistetään suoraan ja välillisesti monia jäsenvaltioiden tukemia asevalvonta-aloitteita. Suoria vaikutuksia ovat muun muassa kansallisten lainvalvontaviranomaisten tukeminen pienaseiden ja kevyiden aseiden jäljittämisessä kansainvälisen jäljittämistävälineen mukaisesti, kansallisten valmiuksien parantaminen jäljitettyjä aseita koskevien tietojen keräämiseksi kestävä kehityksen tavoitteisiin sisältyvän indikaattorin 16.4.2 puitteissa sekä jäsenvaltioiden käynnistämien aseiden ja ampumatarvikkeiden hallintaohjelmien tukeminen. Välillisiä vaikutuksia ovat muun muassa paikalla kerätyistä tiedoista saatava hyöty unionin suuntaan, kuten jäsenvaltioiden varoittaminen kumppanimaissa havaituista tarkoituksenvastaisten siirtojen riskeistä ja se, että havaitaan tarkoituksenvastaisia siirtoja kansallisista varastoista ja toimitetaan tämä tieto unionin tukemille fyysistä turvallisuutta ja varastojen hallintaa koskeville ohjelmille.

4.1.3 Hankkeen toimet

CAR:n teknisen tuen yksikön tehtäviin kuuluu kansallisten viranomaisten kouluttaminen ja mentorointi niissä konfliktien koettelemisessa valtioissa, joissa iTrace-hanke toimii. Kyseisen koulutus- ja mentorointitoiminnan tarkoituksena on edistää kaikenlaisia kansallisia aloitteita aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumiseksi antamalla ohjeita ja kehittämällä valmiuksia, jotka koskevat takavarikoitujen laittomien tavanomaisten aseiden jäljittämistä, merkitsemistä ja rekisteröintiä kansainvälisen jäljittämistävälineen vakiintuneiden menettelyjen mukaisesti, sekä fyysistä turvallisuutta ja varastojen hallintaa koskevia arviointoja, joiden tarkoituksena on havaita tarkoituksenvastaisten siirtojen riskit ja puuttua niihin heti alkuvaiheessa. CAR antaa paikallisille kumppaneille ja tarvittaessa rauhantukihenkilöstölle, mukaan lukien YK:n ja EU:n operatiot ja YK:n pakotteita käsittelevät valvontaryhmät tai -paneelit, tarveharkintaan perustuvaa erikoiskoulutusta kaikkia edellä lueteltuja toimia varten. Tältä osin iTrace-hankkeella vastataan edelleen suoraan EU:n vuoden 2018 pienasestrategiassa lueteltuihin toimiin, joilla EU:n halutaan tukevan ”asevientikieltoja seuraavien YK:n paneelien työtä” ja pohtivan ”tapoja parantaa niiden havaintojen, jotka koskevat väärin käsiin kulkeutumista ja laittomia ampuma-aseita, pienaseita ja kevyitä aseita, käyttömahdollisuuksia asevientivalvonnassa”. iTrace-hankkeessa tarjottavassa koulutuksessa hyödynnetään monia CAR:n vuodesta 2014 alkaen tarjoamia palveluja, jotka ovat osoittautuneet ratkaisevan tärkeiksi paikallisten kumppaneiden tukemisessa konfliktien koettelemisessa valtioissa, YK:n paneelien avustamisessa sekä laajemman pääsyn turvaamisessa iTrace-kenttätutkimusryhmille. Hankkeessa kenttätutkimusryhmien ja teknisen tuen yksikön jäsenet antavat asteittain yhä teknisempiä neuvoja seuraavissa asioissa:

- a) johdatus tavanomaisia aseita koskevien tietojen keruuseen ottaen esille yksittäisiä tapauksia;

- b) tavanomaisten aseiden tunnistamisen ja tehokkaan dokumentoinnin perustekniikat;
- c) todistusaineiston keruun menettelytapaohjeet ja todistusaineiston alkuperäketju;
- d) laajojen, alueellisten ja kansainvälisten tutkimusten vaatimukset;
- e) kansainvälisen jäljittämismittavien täytäntöönpano; kumppanimaiden viranomaisia koulutetaan ja kannustetaan tarvittaessa esittämään jäljityspyynnöitä;
- f) aseiden kansainvälinen jäljittäminen ja kansainväliset aseiden jäljittämisyhteistyöt (erityisesti Interpol ja Europol); massadatan ja trendianalyysien käyttö; ja
- g) (kansainvälisen) teknisen avun ja lainvalvontatoimien mahdollisuudet.

Kyseiset toimet toteutetaan iTrace-kenttätutkimusten yhteydessä, mukaan lukien kansallisten viranomaisten kanssa suoritettavat yhteiset tutkimukset (mentorointi). Niihin kuuluu myös koulutuksen ja mentoroinnin toteuttamiseen tarvittavan CAR:n henkilöstön jatkuva koulutus ja sertifiointien uusiminen.

4.1.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla on tarkoitus

- a) kannustaa kansallisia viranomaisia myöntämään iTrace-kenttätutkimusryhmille parempi pääsy, millä vastataan iTrace-ryhmille esitettyihin toistuviin pyyntöihin saada teknistä apua ja suorittaa yhteisiä tutkimuksia ja millä lisätään iTrace-tietojen keruuta;
- b) antaa konkreettista apua valmiuksien kehittämisessä sellaisille kansallisille hallituksille, jotka kärsivät tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen vaikutuksista mutta joilla ei ole välineitä tunnistaa tarkoituksenvastaisesti siirrettyjä tavantavomaisia aseita ja raportoida niistä; tämä on usein lähtökohta tehokkaammalle kansalliselle tavanomaisten aseiden hallinnoinnille ja tukee siten asekauppasopimuksen, kansainvälisen jäljittämismittavien, YK:n toimintaohjelman, kestävä kehityksen tavoitteen 16.4.2 sekä fyysisen turvallisuuden ja varastojen hallinnan ohjelmasuunnittelun täytäntöönpanoa sekä yhteydenpitoa kansainvälisiin lainvalvontaelimiin, mukaan lukien Interpol (iARMS) ja Europol;
- c) tukea tehostettua vuoropuhelua erityisesti, jotta löydetään keskeisiä sidosryhmiä muille EU:n tukemille aloitteille, esimerkiksi EU:n operaatioiden suhteet vastaanottajamaiden hallituksiin, ja käynnistetään aloitteita, kuten fyysinen turvallisuuden ja varastojen hallinnan ohjelmasuunnittelu, esimerkiksi unionin tukemat varastojen hallinnan hankkeet.

4.1.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

Enimmillään 40 koulutus- ja mentorointivierailua paikalle, etenkin toistuvia vierailuja kansallisten viranomaisten tukemiseksi jäljitysvaivojen kehittämisessä.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.1.6 Hankkeen edunsaajat

iTrace-järjestelmän koulutus- ja mentorointitoimet hyödyttävät suoraan konfliktien koettelemien valtioiden kansallisia sidosryhmiä, lainvalvontaviranomaiset ja syyttäjät mukaan lukien. Ohjelma tarjoaa välillistä tukea kansallisille vuoropuheluille, joita käydään unionin rahoittamien ja muiden asevalvonta-aloitteiden kanssa, kannustamalla kansainvälisten jäljittämismittavien käyttöön (mukaan lukien Interpolin iARMS-järjestelmä ja Europol) ja helpottamalla osallistumista unionin tukemiin varastojen hallinnan hankkeisiin ja muihin pienaseiden ja kevyiden aseiden valvontahankkeisiin.

4.2 Hanke 2: Syötetään iTrace-järjestelmään tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja ja laitonta kauppaa koskevaa reaaliaikaista todistusaineistoa ja muuta asiaankuuluvaa tietoa

4.2.1 Hankkeen tavoite

Hankkeella tuetaan kenttätutkimusta tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden liikkumisesta konfliktialueilla. Hankkeessa asetetaan etusijalle maat, joiden tilannetta jäsenvaltiot pitävät erityisen huolestuttavana ja joita ovat muun muassa Afganistan, Etelä-Sudan, Irak, Jemen, Libya, Mali, Somalia, Syyria ja Ukraina. Nämä kenttätutkimukset antavat sellaista konkreettista näyttöä tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista kapinallisille ja terroristijoukoille, joka jäisi muuten ulkopuolisilta tarkkailijoilta näkemättä (mukaan lukien aseita vievät EU:n jäsenvaltiot). CAR pyytää EU:n tavanomaisten aseiden viennin työryhmältä (COARM) ennakkohyväksyntää ennen kuin se ryhtyy merkittäviin toimiin missään sellaisessa maassa, joka ei ole aiemmin ollut iTrace-kenttätutkimusten tai iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmien kohteena.

CAR toteuttaa uuden teknologian ja kehittyneiden teknisen rikostutkinnan tekniikoiden avulla monenlaista kenttätoimintaa, mukaan lukien tehostettu valokuvadokumentaatio, teknisen rikostutkinnan menetelmien hyödyntäminen ja poistettujen merkintöjen palauttaminen. CAR on osoittanut, että näiden menetelmien avulla saadaan jäljitettävissä olevaa tietoa sellaisista aseista, ampumatarvikkeista ja niihin liittyvästä materiaalista, joita ei ole aiemmin kyetty jäljittämään, jolloin voidaan tutkia suurempaa määrää laitonta materiaalia, jonka tunnistetiedot on poistettu alkuperän salaamiseksi.

Näin saadut tiedot parantavat jäsenvaltioiden yhteistä ymmärrystä tarkoituksenvastaisista ja laittomista siirroista sekä laittomien kauppiaiden käyttämistä menetelmistä niiden salaamiseksi ja parantavat huomattavasti niiden valmiuksia puuttua laittomaan kauppaan.

4.2.2 Hyöty EU:n asevalvonta-aloitteiden kannalta

iTrace-kenttätutkimuksilla saadaan dynaaminen yleiskuva tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista konfliktien koettelemisissa valtioissa. Tätä yleiskuvaa vasten voidaan mitata niiden asevalvontasopimusten tuloksellisuuden vaihtelua, joihin jäsenvaltiot ovat sitoutuneet ja joita ovat muun muassa neuvoston yhteinen kanta 2008/944/YUTP (konsolidoitu), asekauppasopimus, YK:n toimintaohjelma ja EU:n pienasestrategia vuodelta 2018. Konfliktieissa käytettyjen aseiden perusteellinen dokumentointi toimii myös lähtökohtana tavanomaisten aseiden viralliselle jäljittämiseksi sekä konfliktien rahoitusta ja aseiden toimitusverkostoja koskeville kattaville tutkimuksille.

4.2.3 Hankkeen toimet

Tämän hankkeen puitteissa toteutetaan seuraavat toimet:

- lähetetään päteviä asealan asiantuntijoita suorittamaan kenttäanalyysiä laittomista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista, joita on saatu kerättyä konfliktien koettelemisissa valtioissa;
- analysoidaan, tarkistetaan ja todennetaan tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita sekä niiden käyttäjiä koskeva todistusaineisto, mukaan lukien aseiden ja niiden osien sekä sisäisten ja ulkoisten merkintöjen valokuvadokumentaatio, teknisen rikostutkinnan menetelmien hyödyntäminen, aseista poistettujen merkintöjen palauttaminen, pakkaukset ja asiaan liittyvät kuljetusasiakirjat yhdistettyinä kenttätutkimusten tuloksiin (käyttäjät, toimittajat ja siirtoreitit);
- tallennetaan kaikki kerätty ja tarkistettu todistusaineisto iTrace-tiedonhallintajärjestelmään ja todentamisen jälkeen iTrace-järjestelmän sähköiseen kartoitusportaaliin;
- määritellään paikalliset kumppanit ja tuetaan niitä, jotta varmistetaan jatkuva tiedonkeruu iTrace-järjestelmän tueksi koko ehdotetun toiminnan keston ajan ja sen jälkeen;
- ollaan jatkuvasti yhteydessä jäsenvaltioiden hallitukseen kansallisten yhteyspisteiden ja koordinoitijärjestelyn ennalta määrittelyä varten, jotta voidaan selvittää CAR:n tutkimusten alaa ja lieventää mahdollisia eturistiriitoja ennen CAR:n suorittamia tutkimuksia.

Hanke pannaan täytäntöön asteittain iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.2.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla on tarkoitus

- dokumentoida paikalla fyysistä todistusaineistoa tarkoituksenvastaisesti siirretyistä tai laittomasti kaupatuista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista konfliktien koettelemilla alueilla;
- todentaa ja tuoda esiin laittoman kaupan tapauksia sellaisen todistusaineiston perusteella, jota CAR, CAR:n kanssa pysyviä tiedonjakosopimuksia tehneet organisaatiot ja tapauksen mukaan muut organisaatiot ovat keränneet kaikilla alueilla tarkoituksenvastaisesti siirretyistä tai laittomasti kaupatuista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista;
- esittää konkreettista visuaalista ja fyysistä todistusaineistoa tarkoituksenvastaisesti siirretyistä tai laittomasti kaupatuista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista, mukaan lukien valokuvat tavaroista ja niiden komponenteista, sarjanumerot, tehdasmerkinnät, pakkaukset, pakkausluettelot, kuljetusasiakirjat ja loppukäyttäjäasiakirjat sekä tiedot, jotka on saatu teknisen rikostutkinnan menetelmien hyödyntämisen ja poistettujen merkintöjen palauttamisen avulla;
- tuottaa selostuksia laittomasta toiminnasta, mukaan lukien laittoman kaupan reitit, tarkoituksenvastaisiin tai laittomiin siirtoihin osallistuvat toimijat ja rahoitus- ja tukiverkostot sekä arviointit vaikeista tekijöistä (mukaan lukien tehoton varastojen hallinnointi ja turvallisuus sekä valtion tarkoituksellisesti järjestämät laittomat toimitusverkostot);

e) tallentaa edellä mainittu todistusaineisto iTrace-tiedonhallintajärjestelmään ja siihen liittyviin välineisiin.

4.2.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

Enimmillään 75 kentälle lähettämistä (mukaan lukien laajennettu lähettäminen tarvittaessa) neljän vuoden kauden aikana, jotta voidaan tuottaa todistusaineistoa tallennettavaksi iTrace-tiedonhallintajärjestelmään ja sähköiseen kartoitusportaaliin.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.2.6 Hankkeen edunsaajat

iTrace-järjestelmä tarjoaa edelleen entistä kattavampia tietoja, jotka on tarkoitettu aivan erityisesti EU:n poliittisille päättäjille kansallisen asevalvonnan alalla ja asevientilupaviranomaisille sekä EU:n toimielimille, virastoille ja edustustoille. Näillä EU:n edunsaajilla on myös pääsy luottamuksellisiin tietoihin iTrace-järjestelmän tarjoamien turvallisten työpöytä- ja mobiililustojen kautta.

Julkiset tiedot ovat edelleen myös kaikkien EU:n edunsaajien sekä EU:n ulkopuolisten edunsaajien, kuten asevalvonnan poliittisten päättäjien ja kolmansien maiden asevientilupaviranomaisten, valtiosta riippumattomien tutkimusorganisaatioiden, edunvalvontajärjestöjen ja kansainvälisen uutismedian, saatavilla.

4.3 *Hanke 3: Räättälöity tuki jäsenvaltioiden aseviennin valvontaviranomaisille, asevalvonnan alan poliittisille päättäjille ja muille sidosryhmille.*

4.3.1 Hankkeen tavoite

Hanke tarjoaa jäsenvaltioille, aseviennin valvontaviranomaisille, asevalvonnan alan poliittisille päättäjille ja muille sidosryhmille johdonmukaista kahdenvälistä tukea, mukaan lukien säännölliset henkilökohtaiset vierailut ja räättälöidyt raportit, jotka laaditaan kyseisten tahojen asevalvonnan intressialojen ja tiedontarpeiden mukaan. Jäsenvaltioiden kansallisten asevientilupaviranomaisten toimittamia tietoja käsitellään asianmukaisesti ja luottamuksellisesti. CAR on myös edelleen yhteydessä moniin kolmansien maiden kansallisiin asevientilupaviranomaisiin. Näillä suhteilla tuetaan tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisiin siirtoihin ja laittomaan kauppaan puuttumiseksi toteutettavien kansainvälisten toimien monia kriittisiä osia ja lujitetaan aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista koskevia kansainvälisiä toimenpiteitä muun muassa seuraavasti:

- annetaan vientilupaviranomaisille yksityiskohtaisia tietoja ja todistusaineistoa dokumentoiduista aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista; ja
- tuetaan EU:n kansallisten asevientilupaviranomaisten virallisesta pyynnöstä toimituksen jälkeistä tai luovutuksen jälkeistä todentamista tai tarjotaan todentamisvoimavaroja jäsenvaltioille.

4.3.2 Hyöty EU:n asevalvonta-aloitteiden kannalta

Säännölliset iTrace-hankkeen tiimin vierailut jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin mahdollistavat kahdenväliset keskustelut arkaluonteisista aiheista (kuten viennin jälkeisistä tarkoituksenvastaisista siirroista), antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden osallistua suoraan iTrace-järjestelmän ja sen tuotosten suunnitteluun (tutkimusten suunta ja laajuus ja raportointityypit) ja auttavat kehittämään luottamusta lisääviä toimenpiteitä (kuten iTrace-järjestelmän ennakoilmoitus- ja vastineoikeusprosesseja). Kriittisen tärkeää on, että iTrace-järjestelmän yhteydet EU:n jäsenvaltioihin tarjoavat mahdollisuuden usein monivivahteiseen keskusteluun kansallisista haasteista ja mahdollisuuksista, joita liittyy neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu) perusteeseen 7 ja asekauppasopimuksen 11 artiklan mukaisiin sitoumuksiin. Aiemmissa iTrace-hankkeissa (I–IV) vierailukäynnit ovat olleet ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan ymmärtää jäsenvaltioiden tietovaatimuksia, olivatpa ne luonteeltaan yleisiä (kuten ”millaiseksi arvioitte uhan aseiden päätyemisestä tietylle aseellisen konfliktin alueelle”) tai iTrace-hankkeeseen liittyviä (kuten ”tarvitsemme tulostaulun, joka varoittaa meitä välittömästi kaikista maassamme tuotetuista aseista, joita iTrace-kenttäryhmät dokumentoivat”).

4.3.3 Hankkeen toimet

Tämän hankkeen puitteissa toteutetaan seuraavat toimet:

- lähetetään iTrace-ryhmiä toistuvasti vierailulle jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin tiedottamaan asiaankuuluville viranomaisille aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista koskevista kysymyksistä ja raportoimaan tutkimuksistaan;

- b) jatketaan ympärivuorokautista tukipalvelua kiireellisten neuvojen antamiseksi kysymyksissä, jotka koskevat aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista tai mahdollisia lehdistössä esitettyjä kielteisiä väitteitä, joiden taustalla on tarkistamattomia kolmannen osapuolen ilmoituksia;
- c) ylläpidetään, turvataan ja parannetaan aseita koskevaa maailmanlaajuista iTrace-raportointijärjestelmää, mukaan lukien teknisten innovaatioiden kehittäminen;
- d) pidetään yllä jäsenvaltioiden vientilupaviranomaisille perustettuja sähköisiä tulostauluja, joihin tulee salattuja tietoja iTrace-järjestelmästä: hälytys osapuolista, joiden tiedetään syyllistyneen tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisiin siirtoihin, korkean riskin määräraikkojen profilointi ja reaaliaikainen raportointi kyseisessä jäsenvaltiossa valmistettujen aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista; ja
- e) iTrace-kenttätutkimusryhmät tukevat tai tarjoavat jäsenvaltioille jäsenvaltioiden asevientilupaviranomaisten virallisesta pyynnöstä luovutuksen jälkeisiä loppukäyttötarkastuksia (todentaminen).

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.3.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla on tarkoitus

- a) avustaa jäsenvaltioiden asevientilupaviranomaisia niiden pyynnöstä tunnistamaan viennin jälkeiset tarkoituksenvastaiset siirrot;
- b) toimittaa tietoja jäsenvaltioiden asevientilupaviranomaisten ennen vientiluvan myöntämistä tekemän aseiden tarkoituksenvastaisia siirtoja koskevan riskianalyysin tueksi neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu) ja asekauppasopimuksen mukaisesti;
- c) tarjota jäsenvaltioiden asevientilupaviranomaisille niiden pyynnöstä toimituksen jälkeisen todentamisen voimavaroja;
- d) tukea jäsenvaltioiden asevalvonnan alan poliittisia päättäjiä toimittamalla sellaista reaaliaikaista tietoa aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan suuntauksista, joka helpottaa kansallista osallistumista kansainvälisiin poliittisiin prosesseihin; ja
- e) avustaa jäsenvaltioiden kansallisia lainvalvontaviranomaisia tarvittaessa ja niiden pyynnöstä rikostutkinnan tukena.

4.3.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

Ylläpidetään sähköisiä tulostauluja, joihin tulee tietoja iTrace-järjestelmän suojatuista osista jäsenvaltioiden kansallisille viranomaisille. iTrace-hankkeen henkilöstö hoitaa tukipalvelua, joka tarjoaa täyden tuen jäsenvaltioiden asevientiluvontaviranomaisille ja asevalvonnan alan poliittisille päättäjille. Enimmillään 45 vierailua jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin pyyntöjen pohjalta.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.3.6 Hankkeen edunsaajat

Kaikki asiasta kiinnostuneet jäsenvaltiot; vierailuja pääkaupunkeihin ja toimituksen jälkeisiä todentamiskäyntejä toteutetaan pyyntöjen pohjalta.

4.4 Hanke 4: Tiedottaminen, poliittinen ohjeistus ja kansainvälinen koordinaointi

4.4.1 Hankkeen tavoite

Hankkeessa hyödynnetään sen perustana olevia iTrace-järjestelmän etuja ja esitellään niitä kansainvälisille ja kansallisille poliittisille päättäjille, tavanomaisten aseiden valvonnan asiantuntijoille ja asevientilupaviranomaisille. Tätä varten CAR toteuttaa tiedotustoimintaa ja antaa poliittista ohjeistusta. Näitä aloitteita suunnitellaan myös tiedonjaon koordinaointia silmällä pitäen ja pyrkien luomaan kestäviä kumppanuuksia sellaisten yksilöiden ja organisaatioiden kanssa, joilla on valmiudet tuottaa tietoja, jotka voidaan tallentaa iTrace-järjestelmään.

4.4.2 Hyöty unionin asevalvonta-aloitteiden kannalta

Hankkeella esitellään useiden konferenssien, tapahtumien ja prosessien aikana unionin tuki iTrace-hankkeelle ja osoitetaan hankkeen tehtävä tarjota konkreettisia tietoja kansainvälisten asevalvonta-aloitteiden tueksi. Perättäiset iTrace-hankkeet (I–IV) ovat osoittaneet, että kansainvälisellä tiedotustoiminnalla ja poliittisella yhteistyöllä on ratkaiseva merkitys 1) kansainvälisiä asevalvontaprosesseja koskevan kansainvälisen asialistan muokkaamisessa ja 2) yhteistyömahdollisuuksien luomisessa EU:n ulkopuolisille valtioille iTrace-hankkeen ja yleisemmin EU:n asevalvonta-aloitteiden kanssa.

4.4.3 Hankkeen toimet

Tämän hankkeen puitteissa toteutetaan seuraavat toimet kiinnittäen asianmukaista huomiota päällekkäisyyksien välttämiseen muiden hankkeiden, kuten asekauppasopimuksen tiedotustoimien, kanssa:

- a) CAR jatkaa kattavaa diplomaattista toimintaansa esitelläkseen ja hyödyntääkseen iTrace-järjestelmää ja sen tuotoksia. Tässä yhteydessä se korostaa 1) iTrace-järjestelmän konkreettisia etuja tuettaessa asekauppasopimuksen, YK:n toimintaohjelman, kansainvälisen jäljittämisvälineen sekä asiaankuuluvien monenvälisen ja alueellisten pakotejärjestelmien ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden täytäntöönpanon seuranta, 2) sen hyödyllisyyttä määriteltäessä kansainvälisen avunannon ja yhteistyön painopistealoja sekä 3) sen tarjoamaa hyötyä asevientilupaviranomaisille ja muille sidosryhmille riskiarvioinnin profiloitimenä.
- b) iTrace-hankkeen henkilöstön toiminnalla rohkaistaan tekemään ja kehittämään edelleen sellaisia virallisia tiedonjakosopimuksia, joiden avulla voidaan tuottaa iTrace-järjestelmään tallennettavia tietoja, ja auttaa poliittisia päättäjiä määrittämään vuoropuhelun, kansainvälisen avunannon ja yhteistyön painopistealat tarkoituksena parantaa toimintapolitiikkaa ja käytännön soveltamista.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.4.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla on tarkoitus

- a) osoittaa iTrace-järjestelmän sekä tarkoituksenvastaisia siirtoja koskevien tietojen dokumentoinnin, keruun ja jakamisen vaikutus ja hyödyllisyys kansallisille ja kansainvälisille poliittisille päättäjille, jotka työskentelevät tavanomaisten aseiden valvontaa ja aseviennin valvontaa koskevien sopimusten (asekauppasopimus, YK:n toimintaohjelma ja muut asiaankuuluvat kansainväliset välineet) panemiseksi täytäntöön, ja tukea kyseisten sopimusten täytäntöönpanoa;
- b) antaa poliittisille päättäjille ja tavanomaisten aseiden valvonnan asiantuntijoille merkityksellistä tietoa, joka tukee heitä kansainvälisen avunannon ja yhteistyön painopistealojen määrittelyssä ja tarkoituksenvastaisten siirtojen torjumista koskevien tehokkaiden strategioiden suunnittelussa;
- c) antaa asevientilupaviranomaisille perusteellista tietoa iTrace-järjestelmästä ja sen hyödyistä riskiarvioinnissa sen lisäksi, että se toimii väylänä palautteelle ja järjestelmän tehostamiselle;
- d) helpottaa tietojen jakamista kansallisten hallitusten sekä YK:n rauhanturvaoperaatioiden ja pakotteiden seurantatoimien välillä, mukaan lukien tietojenkäsittely ja analyysit iTrace-järjestelmää käyttämällä;
- e) helpottaa tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja ja laitonta kauppaa koskeviin paikalla tehtäviin tutkimuksiin osallistuvien, tavanomaisten aseiden valvonnan asiantuntijoiden yhä laajenevan ryhmän verkostoitumista ja heidän välistä vuoropuheluaan;
- f) lisätä yleisön tietoisuutta tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden jäljittamisestä keinona tukea asekauppasopimuksen, YK:n toimintaohjelman ja muiden kansainvälisten ja alueellisten, aseiden ja aseviennin valvontaa koskevien välineiden täytäntöönpanon seuranta.

4.4.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

iTrace-hankkeen henkilöstö toteuttaa jopa 30 tiedotukseen ja poliittista ohjeistukseen liittyvää toimea. Niissä esitellään iTrace-hankkeen tuotoksia. Tiedotukseen ja poliittiseen ohjeistukseen liittyvät toimet sisällytetään neljännesvuosittain laadittaviin kirjallisiin tuotoksiin.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.4.6 Hankkeen edunsaajat

Ks. edellä 4.2.6 kohdassa oleva täydellinen edunsaajien luettelo, joka sisältää samat edunsaajat kuin tämä hanke.

4.5 Hanke 5: iTrace-tutkimustuotokset

4.5.1 Hankkeen tavoite

Hankkeen puitteissa toimitetaan tutkimusten tuottamien tietojen pohjalta laadittuja, iTrace-järjestelmässä esitettyjä keskeisiä tuotoksia toimintapolitiikan ja käytännön soveltamisen parantamiseksi. Tuotoksissa on tarkoitus keskittyä kansainvälistä yhteisöä erityisesti huolestuttaviin aloihin, mukaan lukien tärkeimmät tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden laittoman kaupan mallit sekä laittomasti kaupattujen tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden alueellinen jakelu, ja kansainvälisen huomion keskeisenä kohteena oleviin aloihin.

4.5.2 Hyöty unionin asevalvonta-aloitteiden kannalta

iTrace-järjestelmän toimintapolitiisissa tuotoksissa kiinnitetään kansainvälisen yhteisön huomio EU:n asevalvonta-aloitteiden kattavuuteen ja jäsenvaltioiden sitoumuksiin puuttua tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisiin siirtoihin. Vuodesta 2013 lähtien nämä tuotokset ovat saaneet paljon huomiota monissa maailman johtavissa tiedotusvälineissä, mikä on saanut hallitukset, parlamentin jäsenet ja kansalaisyhteiskunnan toimimaan kansallisella tasolla. Koska iTrace-järjestelmän tuotoksissa ei kaihdeta EU:sta peräisin olevien laittomien tavanomaisten aseiden tunnistamista, ne osoittavat sen, että jäsenvaltioiden suhtautuminen asevalvontaan on edistyksellistä. Tämän pitäisi kannustaa avoimuuteen ja monenvälisen aseriisunta-, asesulku- ja asevalvontasopimusten ja -järjestelyjen osallistujajoukon laajentamiseen ja niiden saattamiseen yleismaailmallisiksi, kuten EU:n vuoden 2016 globaalistrategiassa edellytetään, eli esimerkin näyttämistä koskeva periaate.

4.5.3 Hankkeen toimet

Perusteellinen analyysi, jonka pohjalta kootaan, tarkistetaan, toimitetaan ja julkaistaan enimmillään 20 iTrace-järjestelmän toimintapolitiittista tuotosta, jotka myös tarvittaessa painetaan ja jaetaan paperimuodossa.

4.5.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla on tarkoitus

- a) tuottaa enimmillään 20 tuotosta, joista kussakin käsitellään erillistä kansainvälisen huolen aihetta;
- b) varmistaa iTrace-järjestelmän toimintapolitiittisten tuotosten jakelu kaikille jäsenvaltioille;
- c) toteuttaa kohdennettua tiedotusstrategiaa mahdollisimman suuren vastaanottajakunnan varmistamiseksi maailmanlaajuisesti;
- d) tukea toiminnan näkyvyyttä poliittisella areenalla ja kansainvälisissä tiedotusvälineissä esittämällä muun muassa ajankohtaisia tietoja laittomista tavanomaisista aseista; tarjota toimintapolitiittisesti merkityksellisiä analyyseja ja ohjeistusta meneillään olevien asevalvontaprosessien tueksi; ja laatia mahdollisimman kiinnostavia tuotoksia kansainvälisiä tiedotusvälineitä silmällä pitäen.

4.5.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

Enimmillään 20 julkisesti saatavilla olevaa iTrace-järjestelmän toimintapolitiittista tuotosta, jotka tuotetaan ehdotetun toiminnan koko keston aikana.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.5.6 Hankkeen edunsaajat

Ks. edellä 4.2.6 kohdassa oleva täydellinen edunsaajien luettelo, joka sisältää samat edunsaajat kuin tämä hanke.

4.6 Hanke 6: Tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden jäljittäminen ja tehostetut tutkimat

4.6.1 Hankkeen tavoite

Hankkeessa lähetetään edelleen kansallisille hallituksille virallisia jäljityspyyntöjä, jotka koskevat laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita; saadut vastaukset antavat kattavat tiedot laittomien tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden toimitusketjuista sekä paikoista ja olosuhteista, joissa ne on tarkoituksenvastaisesti siirretty luvattomille käyttäjille. Näillä toimilla pyritään havaitsemaan tapauskohtaisesti ja viejävaltioiden, erityisesti jäsenvaltioiden asevientivalvontaviranomaisten, tuella ne mekanismit, joiden avulla tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita siirretään tarkoituksenvastaisesti. Jäljitys tuottaa yksityiskohtaisia tietoja laittomien tavanomaisten aseiden toimitusverkostoista, tunnistaa loppukäyttäjäsopimusten vastaiset luvattomat edelleen siirrot, ilmoittaa YK:n ja unionin asevientikieltojen rikkomisesta ja varoittaa valtioita viennin jälkeisistä tarkoituksenvastaisista siirroista. Ennen kaikkea koska kansalliset hallitukset toimittavat itse jäljitystietoja, jäljitysprosessi muodostaa perustan asevalvontaa koskevalle poliittiselle päätöksenteolle.

4.6.2 Hyöty unionin asevalvonta-aloitteiden kannalta

Jäljityspyyntöjen kautta iTrace-hankkeella on annettu tukea useille jäsenvaltioiden (ja unionin ulkopuolisten valtioiden) lainvalvontatoimille, mukaan lukien tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden sekä niihin liittyvän materiaalin laittomaan kauppaan osallisina olevien henkilöiden syytöseen asettaminen ja tuomioiden antaminen.

Jäljityspyynnöillä myös varoitetaan jäsenvaltioita viennin jälkeisistä tarkoituksenvastaisista siirroista ja annetaan ratkaisevia tietoja, joilla tuetaan asevientilupiin kohdistuvaa tehokasta riskiarviointia. Siten iTrace-järjestelmästä saadaan suoraan tietoja, joilla autetaan jäsenvaltioita panemaan täytäntöön neuvoston yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu) peruste 7 ja asekauppasopimuksen 11 artikla. Jäljitysprosessin kautta saaduilla tiedoilla myös tunnistetaan luvattomat loppukäyttäjät, tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisen siirtojen toteuttajat, toimitusketjun laittomat osapuolet ja laittomat rahoittajat ja annetaan jäsenvaltioille kriittisiä viennin riskiprofilointiin liittyviä tietoja.

4.6.3 Hankkeen toimet

Jäljityspyyntöjen sekä niihin liittyvän viestinnän ja jatkotutkimusten jatkuva virta hankkeen koko keston ajan. CAR tutkii ja kehittää uusia tekniikoita jäljitettävyyden parantamiseksi näiden toimien tueksi.

4.6.4 Hankkeen tulokset

Hankkeen avulla

- a) jäljitetään ennennäkemättömän nopeasti konfliktialueilta löydettyjä laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita. CAR:n menettelytapaohjeisiin iTrace III -hankkeen aikana jäsenvaltioiden kattavan kuulemisen perusteella tehdyillä parannuksilla varmistetaan, että kansalliset hallitukset tarkastavat CAR:n jäljitysyksikön keräämät tiedot ennen kuin ne julkistetaan, ja kehitetään laajinta maailmanlaajuisia tietorekisteriä konflikteissa käytetyistä jäljitetyistä aseista;
- b) CAR:n tehostetun tutkinnan yksikkö (Enhanced Investigation Unit, EIU) ottaa vastaan tietoja, joita on kerätty jäljitetyistä laittomista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista, määrittääkseen paremmin tarkoituksenvastaisiin siirtoihin liittyvät kysymykset ”kuka, miksi, mitä, milloin ja miten” kartoittamalla toimitusketjuja siten, että keskitytään tutkinnan kolmeen pilariin eli henkilöiden verkostoihin, laittomien aseiden rahoitukseen ja toimitusten logistiikkaan. EIU voidaan lähettää kaikkialle maailmaan ja se pyrkii hankkimaan ei-julkisia todistajanlausuntoja, taloudellisia tietoja ja asiakirjoja konfliktialueilla ja niiden ulkopuolella; ja
- c) CAR tarjoaa poliittisille päättäjille viime kädessä uusia vaihtoehtoja tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittomiin siirtoihin sekä niiden taustalla oleviin rahoitus- ja logistiikkaverkostoihin puuttumiseksi; näillä vaihtoehdoilla täydennetään muun muassa asevientikieltoja ja suoraa vientivalvontaa häiritsemällä verkostojen toimintaa esimerkiksi soveltamalla pankkitoiminnan due diligence -periaatetta, suorittamalla kohdennettuja konttitarkastuksia ja kirjaamalla varoituksia kaupan välittäjistä.

4.6.5 Hankkeen täytäntöönpanon indikaattorit

Jäljityspyyntöjen määrä ja onnistuminen rekisteröidään, ja niitä arvioidaan jatkuvasti toiminnan koko keston ajan.

Hanke pannaan täytäntöön iTrace-järjestelmän koko kolmen vuoden pituisen hankekauden aikana.

4.6.6 Hankkeen edunsaajat

Ks. edellä 4.2.6 kohdassa oleva täydellinen edunsaajien luettelo, joka sisältää samat edunsaajat kuin tämä hanke.

5. Sijaintipaikat

Hankkeet 1, 2 ja 6 edellyttävät laajamittaista tavanomaisten aseiden asiantuntijoiden lähettämistä kentälle konfliktialueille. Jokainen lähettäminen arvioidaan tapauskohtaisesti kiinnittäen huomiota turvallisuuteen, paikalle pääsyyn ja tiedon saatavuuteen. CAR on jo luonut yhteyksiä tai perustanut meneillään olevia hankkeita moniin asianomaisiin maihin. Hanke 3 toteutetaan jäsenvaltioiden pääkaupungeissa (ja mahdollisesti tehdään jäsenvaltion tarpeiden mukaisesti maan sisäisiä matkoja). Hanke 4 toteutetaan, kansallisten hallitusten ja asiaankuuluvien organisaatioiden kanssa koordinoituna, kansainvälisissä konferensseissa maailmanlaajuisesti, jotta sen näkyvyys olisi mahdollisimman suuri. Hanke 5 toteutetaan Belgiassa, Italiassa, Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

6. Kesto

Kaikkien hankkeiden arvioitu kokonaiskesto on 36 kuukautta.

7. Täytäntöönpanosta vastaava organisaatio ja unionin näkyvyys

CAR lähettää pieniä kenttätutkimusryhmiä paikallisten puolustus- ja turvallisuusjoukkojen, rauhanturva- tai rauhantukihenkilöstön ja muiden turvallisuusalan toimijoiden keskuuteen. Aina kun nämä joukot tai operaatiot turvaavat paikkoja, joissa kerätään laittomia aseita tai todistusaineistoa, CAR:n ryhmät ottavat talteen kaiken saatavilla olevan todistusaineiston laittomista aseista ja niiden käyttäjäryhmistä. Sen jälkeen CAR jäljittää kaikki yksilöllisesti tunnistettavissa olevat tavarat ja suorittaa laajoja tutkimuksia niiden laittomista siirroista, toimitusketjuista ja tuesta osapuolille, jotka uhkaavat rauhaa ja vakautta.

CAR rekonstruoi yhteistyössä kansallisten vientilupaviranomaisten ja valtiosta riippumattomien tahojen kanssa toimitusketjut, jotka ovat vastuussa aseiden toimittamisesta aseellisiin konflikteihin, tunnistamalla laittoman toiminnan ja aseiden tarkoituksenvastaiset siirrot laillisilta markkinoilta laittomille markkinoille. CAR tallentaa kerätyt tiedot maailmanlaajuisen aseiden seurantajärjestelmäänsä (iTrace), joka on yli 650 000:lla konfliktissa käytettyjä aseita, ampumatarvikkeita ja niihin liittyvää materiaalia koskevalla merkinnällään maailman laajin konflikteissa käytettyjä aseita koskeva tietorekisteri.

CAR käyttää tätä tietoa a) varoittaakseen jäsenvaltioita tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisista siirroista ja b) mahdollistaakseen kohdennetut tarkoituksenvastaisien siirtojen torjumista koskevat aloitteet, mukaan lukien tarkistetut vientivalvonnan toimenpiteet ja kansainvälinen diplomaattinen toiminta.

Tällä toimintatavalla on todistetusti havaittu tarkoituksenvastaiset siirrot lähes välittömästi, kun CAR:n kenttäryhmät ovat vielä konfliktialueella ollessaan ilmoittaneet jäsenvaltioille aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista. Joissain tapauksissa CAR:n ryhmät ovat havainneet aseiden luvattoman edelleen siirron kahden kuukauden kuluessa siitä, kun aseet lähtivät tehtaalta.

Päätöksessä (YUTP) 2019/2191 tuettiin sitä, että CAR jatkaa ja tehostaa 25. marraskuuta 2013 annetulla päätöksellä 2013/698/YUTP perustettua iTrace-hanketta, jota jatkettiin päätöksillä (YUTP) 2015/1908 ja (YUTP) 2017/2283. Hankkeet (iTrace I, II ja III) ovat vakiinnuttaneet iTrace-järjestelmän merkittäväksi konflikteissa käytettäviä aseita koskevaksi maailmanlaajuiseksi seuranta-aloitteeksi ja tarjonneet suoraa tukea EU:n vientilupaviranomaisille ja asevalvonnan alan poliittisille päättäjille.

Lisäksi 2 päivänä joulukuuta 2015 annetussa EU:n toimintasuunnitelmassa ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan ja käytön torjumiseksi kehoitettiin laajentamaan iTrace-järjestelmän käyttöä ja suositeltiin, että jokainen kansallinen lainvalvontaviranomainen aina havaitessaan aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja vertaa havaintoja iTrace-järjestelmän tietoihin. Vuonna 2019 CAR teki yhteisymmärryspöytäkirjan Europolin kanssa avustaakseen näissä toimissa. Lisäksi CAR on toimittanut iTrace-tietoja Interpolin iARMS-järjestelmään ja auttanut Interpolia tunnistamaan aseita, joiden tietoja jäsenvaltiot ovat tallentaneet iARMS-järjestelmään.

CAR toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet julkistaakseen sen, että toiminta on Euroopan unionin rahoittama. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan Euroopan komission laatiman ja julkaiseman Euroopan unionin ulkoisten toimien viestintää ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan mukaisesti.

CAR varmistaa siten unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisilla logoilla ja julkisuudella, joissa korostetaan unionin roolia, varmistetaan unionin toimien avoimuus ja lisätään tietoisuutta kyseisen päätöksen syistä sekä unionin tuesta päätökselle ja tämän tuen tuloksista. Hankkeessa tuotetussa materiaalisissa tuodaan selkeästi esiin unionin lippu tämän lipun asianmukaisesta käytöstä ja jäljentämisestä annettujen unionin suuntaviivojen mukaisesti.

8. Menetelmät ja takeet kansallisille hallituksille

iTrace-järjestelmään liittyvässä toiminnassa noudatetaan poliittisesti tasapainoista raportointia. Riippumattomuutta ja objektiivisuutta koskevien CAR:n perusperiaatteiden mukaisesti toiminnassa raportoidaan laittomista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista, joita CAR:n kenttätutkimusryhmät dokumentoivat konfliktien koettelemisissa valtioissa riippumatta siitä, minkä tyyppisiä aseet tai ampumatarvikkeet ovat tai mikä on niiden alkuperä taikka mitä yhteyksiä kyseisten aseiden hallussapitäjällä on. CAR on tietoinen siitä, että jäsenvaltiot, jotka antavat tietoja avoimuuden nimissä, voivat saattaa asevientinsä laajemman julkisen tarkastelun kohteeksi. Näin ollen CAR mahdollisimman suuressa määrin

- a) mainitsee julkisessa raportoinnissaan ne jäsenvaltiot, jotka ovat avoimuuden nimissä toimittaneet tietoja iTrace-järjestelmään liittyvään toimintaan; ja
- b) varmistaa, että iTrace-järjestelmän julkisessa raportoinnissa tehdään selvä ero edellä mainittujen jäsenvaltioiden ja niiden valtioiden välillä, jotka yleisesti ottaen eivät anna tietoja iTrace-tutkinnan tueksi.

8.1 Toiminnan selkeys

CAR pyytää EU:n tavanomaisten aseiden viennin työryhmältä (COARM) ennakkohyväksyntää ennen kuin se ryhtyy merkittäviin toimiin missään sellaisessa maassa, joka ei ole aiemmin ollut iTrace-kenttätutkimusten tai iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmien kohteena. Näissä pyynnöissä esitetään CAR:n tutkinnan yleinen painopiste ja kyseisen maan kohdalla suunnitellut menetelmät. Tämän neuvoston päätöksen hyväksymisajankohtana iTrace-ohjelmia oli jo toteutettu seuraavissa maissa: Afganistan, Bahrain, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Keski-Afrikan tasavalta, Tšad, Kongon demokraattinen tasavalta, Norsunluurannikko, Egypti, Etiopia, Gambia, Ghana, Intia, Irak, Israel, Jordania, Kenia, Libanon, Libya, Mali, Mauritania, Marokko, Mosambik, Myanmar/Burma, Nepal, Niger, Nigeria, Filippiinit, Saudi-Arabia, Senegal, Somalia, Etelä-Sudan, Sudan, Syyria, Togo, Tunisia, Turkki, Uganda, Ukraina, Yhdistyneet arabiemiirikunnat, ja Jemen.

8.2 Vinoumien lieventäminen

CAR myöntää, että kansallisten hallitusten jäljityspyyntöihin toimittamien vastausten yksityiskohtaisuuden taso, vaihdellen vastaamatta jättämisestä tietojen antamiseen täydellisinä ja asesiirtoja koskevien asiakirjojen toimittamiseen, voi johtaa siihen, että jäsenvaltiot kokevat eriasteista julkista tarkkailua. CAR sitoutuu lieventämään mahdollisia epäsuoria vinoutumia, joita tällainen jäljitysvastauksissa esiintyvä epäsuhte saattaa aiheuttaa iTrace-raportoinnissa, seuraavasti:

- a) se esittää tekstin johdanto-osassa nimenomaisesti kaikki iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä raportoidut tapaukset, joissa jäsenvaltiot ovat vastanneet jäljityspyyntöihin avoimesti ja tavalla, joka tarpeen mukaan vahvistaa yksiselitteisesti kyseisten jäljityspyyntöjen kohteena olevien siirtojen laillisuuden;
- b) se esittää tekstin johdanto-osassa nimenomaisesti kaikki iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä raportoidut tapaukset, joissa valtiot eivät ole vastanneet jäljityspyyntöihin, ja toteaa, että "koska jäljityspyyntöön ei ole saatu vastausta, CAR ei voi ottaa kantaa kyseisen siirron laillisuuteen" (tätä ei sovelleta tapauksiin, joissa jäsenvaltiot ovat toimittaneet vastauksena tiettyihin jäljityspyyntöihin perustelut sille, miksi ne eivät voi vastata välittömästi tai täysimääräisesti); ja
- c) se toimittaa EUH:lle määräaikaisraportin kaikista tapauksista, joissa CAR ei ole saanut valtioilta vastaanottoilmoitusta 28 päivän kuluessa jäljityspyynnön saapumisesta. CAR kirjaa kaikki saamansa vastaanottoilmoitukset, olivat ne sitten ilmoitettu kirjeen, faksin, sähköpostin tai puhelimen välityksellä.

8.3 Jäljitysprosessi

Jäsenvaltiot ja valtiosta riippumattomat tahot vastaavat CAR:n iTrace-hankkeen puitteissa esittämiin jäljityspyyntöihin täysin oman harkintansa mukaan vientivalvontaa ja tietojen luottamuksellisuutta koskevan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti.

CAR lähettää aluksi vientivalvonnan alaisia tavaroita koskevat jäljityspyynnöt sähköisesti New Yorkissa sijaitsevaan kyseisen maan pysyvään edustustoon Yhdistyneissä kansakunnissa, mutta kannustaa kansallisia hallituksia hallinnollisista syistä nimeämään pääkaupungissa sijaitsevan yhteyspisteen iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä vastaisuudessa tapahtuvaa viestintää varten. Valvomattomien tavaroiden osalta CAR lähettää jäljityspyynnöt sähköisesti tavaroita valmistaville tai vieville tahoille.

Jäljitysprosessissa noudatetaan CAR:n sisäistä menettelytapaohjetta 02.02, ja se muodostuu seuraavista vaiheista:

- a) tietojen tallentamisen yhteydessä kenttätutkimusryhmät, joiden tehtävänä on jäljittää tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita, kirjaavat ne jäljittämistä varten aseita koskevaan maailmanlaajuiseen iTrace-raportointijärjestelmään;
- b) CAR:n jäljitysyksikkö tarkastaa kaikki muut paikalla kerätyt tiedot ja yhdessä CAR:n analyysiyksikön kanssa esittää kaikki tarpeelliseksi katsomansa lisäjäljityspyynnöt;
- c) jäljityksen kohteeksi valittujen tavaroiden osalta järjestelmä automaattisesti i) antaa kullekin tavaralle jäljityspyynnönnumeron, ii) kokoaa yhteen yhden tai useamman sellaisen tavaroiden jäljityspyynnöt, jotka ovat peräisin yhdestä ja samasta maasta, yhdeksi jäljitystiedonannoksi ja iii) antaa kullekin jäljitystiedonannolle viitenumeron;
- d) jäljityspyynnön lähettämisestä alkaa 28 päivän odotusaika ottaen huomioon kansalliset menettelytavat esimerkiksi jäsenvaltioissa. Odotusaikana tavaraa ei saa julkaista eikä siihen saa viitata missään CAR:n tuotoksissa;
- e) jos jäljitysyksikkö ei ole saanut jäljityspyyntöön vastausta 28 päivän määräajan päättyessä, se voi lähettää muistutuksen (sähköpostin tai puhelimen välityksellä, ja se säilyttää muistiinpanot kaikista yhteydenotoista). Muistutus ei käynnistä uutta 28 päivän määräaikaa;
- f) kun jäljitysyksikkö saa jäljityspyyntöön vastauksen, se ilmoittaa siitä kaikille asiaankuuluville henkilöstön jäsenille. Asiaankuuluvat henkilöstön jäsenet keskustelevat vastauksesta jäljitysyksikön kanssa ja päättävät toteutettavista toiminnoista (esim. vastasiko vastaava osapuoli CAR:n kysymyksiin? Olisiko CAR:n toteutettava jatkotoimia tai pyydettävä selvennystä? Voiko CAR antaa vastineoikeutta koskevan ilmoituksen?);
- g) sen jälkeen kun kaikki selvennykset on saatu, jäljitysyksikkö laatii vastineoikeutta koskevan ilmoituksen. Se on suppea yhteenveto tiedoista, jotka on toimitettu vastauksena CAR:n pyyntöön, ja siihen sisältyy vastineita, joissa vastataan puuttuviin tai epätäydellisiin tietoihin. Teksti on tarkoitettu toistettavaksi sanatakkaisesti iTrace-järjestelmässä ja CAR:n muissa tuotoksissa, ja siinä on otettava huomioon kaikki tiedot, jotka vastaaja on toimittanut jäljityspyyntöön. Jäljitysyksikkö toimittaa tekstiluonnoksen sille ryhmälle, jonka tehtävänä on pyytää jäljityksen tarkastelua. Kun teksti on hyväksytty, asianomainen ryhmä ilmoittaa siitä kirjallisesti jäljitysyksikölle, joka lähettää vastineoikeutta koskevan ilmoituksen;
- h) vastineoikeutta koskevan ilmoituksen lähettäminen käynnistää uuden 28 päivän odotusajan, jonka aikana CAR pyytää vastaavaa osapuolta ehdottamaan lisäyksiä tai muutoksia vastineoikeutta koskevaan tekstiin;
- i) jos vastaava osapuoli ehdottaa muutoksia vastineoikeutta koskevaan tekstiin, CAR muuttaa tekstiä ja myöntää vastineoikeuden uudelleen. Joka kerta kun jäljitysyksikkö antaa vastineoikeutta koskevan ilmoituksen uudelleen, alkaa uusi 28 päivän odotusaika. Tämä prosessi voidaan toistaa, kunnes CAR katsoo, että rakentava keskustelu on saatu päätökseen. CAR ei ole velvollinen hyväksymään muutoksia vastineoikeutta koskevaan ilmoitukseen loputtomasti;
- j) vastineoikeutta koskeva prosessi päättyy joko silloin kun asianomainen hallitus tai muu taho ilmoittaa CAR:lle voivansa hyväksyä tekstin tai kun CAR katsoo, että asianomaisen hallituksen tai muun tahon ehdottamat lisämuutokset eivät ole päteviä tai ne ovat tarpeettomia. Jos hallitus ilmoittaa olevansa eri mieltä CAR:n kanssa ja CAR katsoo, että esitetyt seikat eivät ole päteviä tai ne ovat tarpeettomia, CAR:n on viitattava vastalauseisiin vastineoikeutta koskevassa tekstissä;
- k) silloin kun vastineoikeutta koskeva prosessi on meneillään ja julkaiseminen on lähellä eli kaksi viikkoa ennen tekstin lukitsemista, CAR ilmoittaa vastaavalle osapuolelle, että asianomaiseen julkaisuun ei sisällytetä uusia muutoksia tekstin lukitsemispäivän jälkeen;

- l) kun jäljitysyksikkö on sisällyttänyt kaikki muutokset ja lisäykset vastineoikeutta koskevaan tekstiin, se toimittaa tekstiluonnoksen sille ryhmälle, jonka tehtävänä oli pyytää jäljityksen tarkastelua. Kun teksti on hyväksytty, CAR:n ryhmä ilmoittaa siitä kirjallisesti jäljitysyksikölle. Hyväksymisen jälkeen vastineoikeutta koskeva teksti lukitaan eikä siihen enää voida tehdä uusia muutoksia. Tästä lähtien teksti on toistettava sanatarkasti kaikissa asiaan viittaavissa julkisissa tai ei-julkisissa tuotoksissa. Sen vuoksi on ehdottoman tärkeää, että jäljitysüksikkö ja asianomaiset ryhmät sopivat koko tekstin sanatarkasta muodosta ennen vastineoikeuden myöntämistä; ja
- m) jos hallitus tai muu taho vastauksessaan CAR:n jäljityspyyntöihin ilmoittaa toimitusketjun seuraavan linkin, CAR esittää tuolle osapuolelle uuden jäljityspyynnön ja jäljitysprosessi alkaa uudelleen a alakohdasta.

8.4 Ennakoilmoitus

CAR lähettää ennakoilmoituksen kaikille osapuolille, joihin iTrace-julkaisuissa viitataan merkittävässä määrin. Se annetaan virallisena tiedonantona, jonka tulevan julkaisun laatija laatii ja jäljitysüksikkö lähettää. Ennakoilmoituksessa kuvataan, miten raportissa viitataan kyseisen hallituksen tai muun siinä mainitun organisaation ja kyseisen tapauksen väliseen suhteeseen, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että

- a) CAR on noudattanut asianmukaista huolellisuutta tarkastaessaan kaikki organisaatioita koskevat väitteet tai viittaukset tuotoksissaan; ja
- b) CAR:n tuotoksissa esitetyt tiedot ovat paikkansapitäviä ja tasapuolisia.

Ennakoilmoituksen lähettämisestä alkaa 14 päivän odotusaika, jonka aikana CAR pyytää vastaanottajia tarkistamaan toimitettujen tietojen paikkansapitävyyden ja esittämään mahdolliset vastalauseensa. Tänä 14 päivän aikana tavaraa ei saa julkaista eikä siihen saa viitata missään CAR:n tuotoksissa.

9. Raportointi

Conflict Armament Research laatii kirjallisia tuotoksia neljännesvuosittain. Ne sisältävät muun muassa yksityiskohtaisia tietoja raportointikauden aikana toteutetuista toimista hankekohtaisesti, päivämäärät ja kansalliset laitokset mukaan luettuina. Raportoinnissa ilmoitetaan myös iTrace-järjestelmän puitteissa toteutettujen jäsenvaltioiden kuulemisten lukumäärä.

Tutkimustoiminnan maantieteellinen laajuus, havaintojen lukumäärä ja luokka sekä niiden alkuperä esitetään iTrace-järjestelmän reaaliaikaisessa sähköisessä tulostaulussa.
